

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. XI-1375
2, 3, 11, 14, 20, 20², 22 IR 52 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2021 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 2 straipsnį 1¹ dalimi:

„1¹. **Atsinaujinančius energijos išteklius naudojanti elektrinė** (toliau – elektrinė) – nuosavybės ar kita teise valdoma visuma tarpusavyje technologiškai susijusių elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginių ir jų technologinių priklausinių, skirtų elektros energijai gaminti ar elektros ir šilumos energijai gaminti bendrosios gamybos būdu. Saulės šviesos energijos elektrinėje esantys moduliai ir jų generuojamai galiai priskiriami technologiniai įrenginiai yra kilnojamieji daiktai.“

2. Pakeisti 2 straipsnio 2¹ dalį ir ją išdėstyti taip:

„2¹. **Atsinaujinančių išteklių energijos bendrija** – šiame įstatyme nustatytus kriterijus atitinkantis pelno nesiekiantis juridinis asmuo, kuris nuosavybės teise valdo ir plėtoja energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginius ir turi teisę juose gaminti energiją, ją vartoti, kaupti energijos kaupimo įrenginiuose ir (ar) parduoti ir kuriam šio įstatymo nustatyta tvarka suteikiamas atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos statusas.“

3. Pripažinti netekusia galios 2 straipsnio 5 dalį.

4. Pripažinti netekusia galios 2 straipsnio 14 dalį.

5. Pripažinti netekusia galios 2 straipsnio 20 dalį.

6. Pripažinti netekusia galios 2 straipsnio 49 dalį.

2 straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„3 straipsnis. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtros skatinimas

1. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas skatinamas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis.

2. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas skatinamas taikant nustatytą paramos schemą, kurią sudaro viena ar kelios skatinimo priemonės. Skatinimo priemonėmis yra laikoma:

1) kainos priedas;

2) energijos iš atsinaujinančių išteklių persiuntimas pirmumo teise;

3) elektros energijos gamintojų atleidimas nuo atsakomybės už pagamintos elektros energijos sukeltą disbalansą skatinimo laikotarpiu šio straipsnio 4 dalyje nustatytais sąlygomis;

4) parama žemės ūkio produkcijos – biokuro, biodegalų, biotepalų ir bioalyvų gamybos žaliavos – gamybai ir perdirbimui;

5) privalomo atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti ir (ar) privalomo energijos iš atsinaujinančių išteklių vartojimo, taip pat biodegalų naudojimo reikalavimai;

6) parama investicijoms į atsinaujinančius energijos išteklius naudojančias technologijas;

7) kitos įstatymų nustatytos lengvatos.

3. Šio straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyta skatinimo priemonė asmenims, išskyrus atsinaujinančių išteklių energijos bendrijas, taikoma tik tuo atveju, kai jie šio įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka įgyja ir turi teisę į šio straipsnio 2 dalies 1 punkte numatytą skatinimo priemonę. Šio straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyta skatinimo priemonė

atsinaujinančių išteklių energijos bendrijoms taikoma Elektros energetikos įstatymo 31 straipsnio 2 dalyje ir 39 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.

4. Šio straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodyta skatinimo priemonė taikoma elektros energijos gamintojams, kurie šio įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka įgyja ir turi teisę į šio straipsnio 2 dalies 1 punkte numatytą skatinimo priemonę ir kurių eksploatuojamos elektrinės įrengtoji galia yra mažesnė kaip:

1) 400 kW;

2) 200 kW, kai leidimas gaminti elektros energiją gamintojui išduotas po 2026 m. sausio 1 d., nepriklausomai nuo teisės į šio straipsnio 2 dalies 1 punkte numatytą skatinimo priemonę įgijimo momento.

5. Dėl elektros energijos gamintojų atleidimo nuo atsakomybės už pagamintos elektros energijos sukeltą disbalansą po skatinimo laikotarpio sprendžia Lietuvos Respublikos Vyriausybė, atsižvelgdama į Reglamento (ES) 2019/943 5 straipsnio 2 dalies nuostatas, visiems gamintojams bendrai tam naudodama turimą infrastruktūrą ir įrenginius.

6. Gamintojas, kuriam taikomas fiksuotas tarifas, negali didinti turimos elektrinės įrengtosios galios skatinimo laikotarpiu, jeigu ją padidinus nėra galimybės įrengti atskiro elektros energijos apskaitos prietaiso elektros energijos kiekiui, generuojamam dėl elektrinės įrengtosios galios padidinimo, apskaičiuoti arba iš anksto iki elektrinės įrengtosios galios padidinimo su elektros tinklų operatoriumi, prie kurio valdomų tinklų yra prijungta elektrinė, Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka nėra suderintas kitas technologiškai pagrįstas ir teisės aktų reikalavimus atitinkantis apskaitos būdas, leidžiantis tinklų operatoriui atskirai nustatyti elektros energijos kiekį, generuojamą dėl elektrinės įrengtosios galios padidinimo.“

3 straipsnis. 11 straipsnio pakeitimas

Pripažinti netekusiu galios 11 straipsnio 5 punktą.

4 straipsnis. 14 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 14 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Elektros tinklų operatorius privalo ne vėliau kaip per 22 mėnesius arba per laikotarpį, per kurį statyti ar įrengti elektrinę planuojantis asmuo įsipareigoja pastatyti elektrinę, jeigu tas laikotarpis yra ilgesnis kaip 22 mėnesiai, pirmumo teise prijungti šio asmens elektrinę prie tinklų operatoriaus valdomų elektros tinklų elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų prijungimo taške (toliau – prijungimo taškas), kuris atitinka reikiamą įtampos lygį ir yra arčiausiai statomos elektrinės, jeigu kiti elektros tinklai technologiniu ir ekonominiu požiūriu nėra tinkamesni elektrinės prijungimo taškui. Nurodyta statomos elektrinės prijungimo prie elektros tinklų pirmumo teisė užtikrinama kitų asmenų elektros įrenginių, naudojančių ne atsinaujinančius energijos išteklius, prijungimo prie elektros tinklų atžvilgiu. Prijungimo prie elektros tinklų laikotarpis skaičiuojamas nuo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties tarp statyti ar įrengti elektrinę planuojančio asmens ir elektros tinklų operatoriaus pasirašymo dienos. Elektrinės prijungimo prie elektros tinklų momentu laikomas elektrinės prijungimas technologiniams bandymams elektros tinkluose atlikti (paleidimo derinimo darbams). Elektros tinklų operatorius, vadovaudamasis teisės aktų nustatytais reikalavimais, parengia ir viešai skelbia tipines elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties sąlygas, kurios nediskriminavimo pagrindais vienodai taikomos visiems statyti ir įrengti elektrinę planuojantiems asmenims, įvertinęs specialiuosius reikalavimus atskiroms šių asmenų grupėms.“

2. Pakeisti 14 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Elektrinės prijungimo tašką parenka ir prijungimo sąlygose nustato elektros tinklų operatorius, prie kurio valdomų elektros tinklų jungiama elektrinė, pagal statyti ar įrengti elektrinę planuojančio asmens pateiktą prašymą ir įvertinęs technologinius ir ekonominius prijungimo taško parinkimo kriterijus pagal Tarybos patvirtintą tinklų operatoriaus pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašą, nustatytą Elektros energetikos įstatyme.“

3. Pripažinti netekusia galios 14 straipsnio 7 dalį.

4. Pakeisti 14 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Elektros tinklų operatorius ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo statyti ar įrengti elektrinę planuojančio asmens prašymo išduoti išankstines prijungimo sąlygas pateikimo dienos privalo šiam asmeniui pateikti visą informaciją apie veiksmus, kuriuos šis asmuo turi atlikti dėl jo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų, bei planuojamus elektros tinklų išplėtimo darbų terminus ir, esant būtinybei, prieš elektrinės prijungimą atlikti šio įstatymo 18 straipsnyje nurodytus veiksmus. Visais atvejais elektros tinklų operatorius ir statyti ar įrengti elektrinę planuojantis asmuo keičiasi visa elektrinei prijungti prie elektros tinklų reikalinga technine ir kita informacija. Išankstinės prijungimo sąlygos turi atitikti Tarybos patvirtintą tinklų operatoriaus pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašą, nustatytą Elektros energetikos įstatyme. Išankstinėse prijungimo sąlygose negali būti kitų reikalavimų negu tie, kurie būtini užtikrinti patikimą, saugų ir tinkamos kokybės elektros energijos įrenginio ir elektros energetikos sistemos darbą. Išankstinės prijungimo sąlygos skelbiamos viešai elektros tinklų operatoriaus interneto svetainėje.“

5. Pakeisti 14 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. Statyti ar įrengti elektrinę planuojantis asmuo turi teisę dėl šio straipsnio 8 dalyje nurodytų elektros tinklų operatoriaus išduotų išankstinių prijungimo sąlygų Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai pateikti skundą šio įstatymo 64 straipsnyje nustatyta tvarka. Jeigu Valstybinė energetikos reguliavimo taryba nustato, kad išankstinės prijungimo sąlygos neatitinka Tarybos patvirtinto tinklų operatoriaus pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašo, nustatyto Elektros energetikos įstatyme, elektros tinklų operatorius privalo per ne ilgesnį negu 30 kalendorinių dienų laikotarpį pateikti naujas išankstines prijungimo sąlygas.“

5 straipsnis. 20 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 20 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Gamintojų, įgijusių teisę į šio įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 punkte numatytą skatinimo priemonę, elektros energijos gamyba naudojant atsinaujinančius išteklius, taip pat atsakomybę už šio įstatymo 3 straipsnio 4 dalyje nurodytų gamintojų gamybos sukeltą disbalansą užtikrinantys veiksmai, vykdomi Elektros energetikos įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis, yra viešuosius interesus atitinkančios paslaugos elektros energetikos sektoriuje.“

2. Pakeisti 20 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Teisė į kainos priedą įgyjama ir elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos kiekis asmenims, išskyrus asmenis, savarankiškai arba per kitus asmenis siekiančius tapti gaminančiais vartotojais, asmenis, kurių elektrinės dalis nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdoma gaminančių vartotojų, ir asmenis, planuojančius vykdyti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių parodomuosius projektus, siekiant šio įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje nurodyto elektros energijos gamybos kiekio, paskirstomas aukciono būdu. Aukcionuose turi teisę dalyvauti Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės narės (kitų valstybių narių), jeigu yra sudarytas šio įstatymo 63¹ straipsnyje nurodytas susitarimas, fiziniai ir (ar) juridiniai asmenys ir (ar) kitos organizacijos ar jų padaliniai. Aukcionai turi būti suorganizuoti ne vėliau kaip per 180 kalendorinių dienų nuo informacijos apie planuojamą organizuoti aukcioną paskelbimo Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos interneto svetainėje dienos. Aukcionuose turi teisę dalyvauti visi asmenys, atitinkantys šias sąlygas:

1) neturintys leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumų, prijungimo sąlygų, kuriomis rezervuojama elektros tinklų galia ir pralaidumai, reikalingi statyti ar įrengti elektrinę planuojančio asmens elektrinės prijungimui, su elektros tinklų operatoriumi suderinto techninio projekto ir elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugų sutarties;

2) pasirašę Elektros energetikos įstatymo 22 straipsnio 8 dalyje nurodytą ketinimų protokolą ir pateikę Elektros energetikos įstatymo 21¹ straipsnio 1 dalyje nurodytą asmens prievolių įvykdymo užtikrinimą;

3) Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai pateikę patvirtinimą, kad statys naujas elektrines ar įrengs anksčiau neeksploatuotas elektrines, kurių statybai ar įrengimui bus naudojama anksčiau neeksploatuota elektrotechninė įranga;

4) Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai sumokėję aukciono dalyvio mokestį, nurodytą šio straipsnio 7 dalyje;

5) asmuo nėra likviduojamas dėl bankroto juridinis asmuo, kaip jis apibrėžtas Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatyme;

6) asmuo, vadovaujantis Juridinių asmenų nemokumo įstatymo nuostatomis, nėra įgijęs restruktūrizuojamo juridinio asmens statuso;

7) nėra priimtas teismo, kreditorių ar juridinio asmens dalyvių sprendimas likviduoti juridinį asmenį;

8) yra vykdomi įsipareigojimai, susiję su mokesčių mokėjimu;

9) yra vykdomi įsipareigojimai, susiję su socialinio draudimo įmokų mokėjimu;

10) per pastaruosius 5 metus nėra įsiteisėjęs apkaltinamasis teismo nuosprendis už nusikalstamas veikas nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams, nusikaltimus ir baudžiamuosius nusižengimus intelektinei ir pramoninei nuosavybei, ekonomikai ir verslo tvarkai, finansų sistemai, nusikaltimus ir baudžiamuosius nusižengimus valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams;

11) juridinio asmens vadovas ar valdymo organo narys (nariai) ar ūkinės bendrijos tikrasis narys (nariai) neturi neišnykusio ar nepanaikinto teistumo arba dėl juridinio asmens vadovo ar valdymo organo nario (narių) ar ūkinės bendrijos tikrojo nario (narių) per pastaruosius 5 metus nebuvo priimtas ir neįsiteisėjęs apkaltinamasis teismo nuosprendis už dalyvavimą nusikalstamame susivienijime, jo organizavimą ar vadovavimą jam, kyšininkavimą, tarpininkavimą, papirkimą, sukčiavimą, kredito, paskolos ar tikslinės paramos panaudojimą ne pagal paskirtį ar nustatytą tvarką, kreditinį sukčiavimą, mokesčių nesumokėjimą, neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimą, deklaracijos, ataskaitos ar kito dokumento nepateikimą, nusikalstamu būdu gauto turto įgijimą ar realizavimą, nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimą;

12) nėra gauta parama, kurią Europos Komisija yra pripažinusi kaip neteisėtą ir nesuderintą su vidaus rinka.“

3. Pakeisti 20 straipsnio 21 dalį ir ją išdėstyti taip:

„21. Elektros energija, pagaminta iš atsinaujinančių išteklių, taip pat elektros energija, pagaminta elektrinėse jų technologinių bandymų metu, prekiaujama pagal atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis ir (ar) Elektros energijos rinkos taisyklėse nustatyta tvarka ir būdais.“

6 straipsnis. 20² straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 20² straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Viešosios įstaigos, siekiančios įgyti atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos statusą, dalininkais gali būti fiziniai asmenys, vidutinės, mažos ir labai mažos įmonės, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme, savivaldybės ir (ar) savivaldybės valdomos įmonės ir viešosios įstaigos, iš kurių:

1) ne mažiau kaip trys dalininkai yra fiziniai asmenys, turintys balsavimo teisę visuotiniame dalininkų susirinkime;

2) ne mažiau kaip 51 procentas balsų visuotiniame dalininkų susirinkime priklauso dalininkams, kurie yra fiziniai asmenys, kurių gyvenamoji vieta Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka yra deklaruota savivaldybėje, kurioje planuojama statyti ar įrengti energijos gamybos įrenginį (įrenginius), ar kitos savivaldybės seniūnijoje, kurios ribojasi su šia savivaldybe;

3) bet kuris iš dalininkų negali turėti daugiau kaip 20 procentų balsų kitos energetikos įmonės visuotiniame dalininkų susirinkime. Ši nuostata netaikoma savivaldybėms.“

2. Pakeisti 20² straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Atsinaujinančių išteklių energijos bendrija, norėdama savo dalininkams ar kitiems vartotojams parduoti nuosavybės ar kita teise valdomuose energijos gamybos įrenginiuose pagamintą elektros energiją, turi sudaryti atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį ir atitikti nepriklausomam elektros energijos tiekėjui nustatytas sąlygas ir reikalavimus, kaip tai nurodyta Elektros energetikos įstatyme. Už elektros energijos persiuntimą perdavimo ir (ar) skirstomaisiais tinklais ir kitas operatoriaus teikiamas paslaugas atsiskaitoma Elektros energetikos įstatymo 46¹ straipsnio 5 ir 6 dalyse nurodytomis sąlygomis.“

3. Pakeisti 20² straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Atsinaujinančių išteklių energijos bendrija nuosavybės ar kita teise valdomuose energijos gamybos įrenginiuose pagamintą elektros energiją taip pat gali parduoti Elektros energijos rinkos taisyklėse nustatyta tvarka ir būdais.“

4. Pakeisti 20² straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. Valstybinė energetikos reguliavimo taryba tikrina, prižiūri ir kontroliuoja, ar atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos atitinka šio straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatas. Atsinaujinančių išteklių energijos bendrijai pažeidus šio straipsnio 2 ir (ar) 3 dalies nuostatas, sprendžiama dėl leidimo gaminti elektros energiją galiojimo sustabdymo ar panaikinimo Elektros energetikos įstatymo 17 straipsnyje nustatyta tvarka.“

5. Pripažinti netekusia galios 20² straipsnio 13 dalį.

7 straipsnis. 22 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 22 straipsnio 11 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) kurie prisijungimo prie elektros perdavimo tinklų sausumos teritorijoje sąnaudas įsipareigoja padengti savo lėšomis ir prisiima atsakomybę už pagamintos elektros energijos sukeltą disbalansą.“

8 straipsnis. 52 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 52 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Vyriausybė remia elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių parodomųjų projektų įgyvendinimą teisės aktų nustatyta tvarka.“

9 straipsnis. Įstatymo priedo pakeitimas

Pakeisti Įstatymo priedą ir jį išdėstyti taip:

„ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 2003/55/EB.

2. 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/94/ES dėl alternatyviųjų degalų infrastruktūros diegimo.

3. 2015 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/1513, kuria iš dalies keičiamos Direktyva 98/70/EB dėl benzino ir dyzelinių degalų (dyzelino) kokybės ir Direktyva 2009/25/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją.

4. 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos.

5. 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją.

6. 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/944 dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES.“

10 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, taikymas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 ir 3 dalis, įsigalioja 2022 m. sausio 1 d.

2. Šio įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje išdėstyto Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20² straipsnio 2 dalies 1 punktas taikomas viešosioms įstaigoms, atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos statusą įgijusioms nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos.

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Lietuvos Respublikos energetikos ministras iki 2021 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas